

АЛЬМАНАХ «БОЛГАРСЬКА УКРАЇНІСТИКА»: ТЕМАТИКА І ПРОБЛЕМАТИКА ДОСЛІДЖЕНЬ

І. С. Огієнко

Альманах «Болгарська україністика» – щорічне електронне наукове видання, в якому друкуються статті, огляди, рецензії, пов'язані з актуальними проблемами болгарської україністики, української болгаристики, українсько-болгарською мовною і культурною взаємодією, науковими зв'язками. Альманах створено в межах проекту «Болгарська віртуальна україністика»; ознайомитися з ним можна на офіційному сайті спеціальності «українська філологія», що існує при кафедрі словянського мовознавства Софійського університету імені Климента Охридського. Видання виходить з 2012 року, на сьогодні представлено п'ятьма випусками – 1, 2 (2012 р.), 3 (2013 р.), 4 (2014), 5 (2015) і одним спецвипуском, до якого ввійшли доповіді, виголошені на Міжнародній науковій конференції «Шевченківський ранок», присвяченій 200-річчю з дня народження Тараса Шевченка, що відбулася в Софії 19–20 березня 2014 року (вийшов у березні 2016 р., тексти ввійшли в редакції 2014 р.).

Видання присвячене питанням мовознавства, літературознавства, фольклористики, етнології, історії, методики, теорії і практики перекладу. У першому випуску на сторінках альманаху друкувалися наукові статті лише з літературознавства, мовознавства і фольклористики, у другому додалися публікації з історії і методики, у третьому – з етнології, у четвертому – з теорії і практики перекладу. Всього на сторінках 5 випусків впродовж чотирьохрічного існування альманаху «Болгарська україністика» опубліковано 96 матеріалів різного жанру (статті, огляди, рецензії, повідомлення та ін.) загальним обсягом 972 с. У виданні переважають публікації з мовознавчої тематики – це 32 статті, на другому місці за чисельністю статті з літературознавства (їх 14), на третьому – з фольклористики й етнології (11), на четвертому – з історії (8), далі – методика (4), теорія і практика перекладу (3). Окрім того, представлено 8 публікацій, підготовлених студентами відділення україністики Софійського університету на основі тематики їхніх дипломних і курсових робіт.

Кожен випуск альманаху починається зі вступної частини, в якій коротко охарактеризовано дане видання, а саме – хто його видає, як часто воно виходить, які саме тексти публікуються на його сторінках, яка мета видання, які тексти приймаються до публікації і з яких дисциплін.

Перші три видання розпочинаються з рубрики літературознавство, два перші номери яких містять по три статті в кожному випуску, а третій – п'ять; надалі ця рубрика почала займати другу позицію – до четвертого випуску ввійшла одна стаття, а до п'ятого, відповідно, чотири. Перший номер альманаху відкривається статтею доцента Софійського університету Лідії Терзійської «Някои от проблемите на старобългарската литература в научната интерпретация на Иван Франко». В статті проаналізовано дослідницькі статті І. Франка, присвячені проблемам староболгарської літератури. У цьому ж номері розміщено розвідку Ліліани Мінкової, старшого наукового співробітника відділу порівняльного літературознавства Інституту літератури БАН, «Михаил Драгоманов и българската украинистика», в якій йдеться про зародження болгарської україністики за часів Л. Каравелова, контакти Л. Каравелова з І. Г. Прижовим, вплив М. Драгоманова на наукову діяльність Л. Каравелова і І. Шишманова. Третя стаття на літературознавчу тематику в першому випуску належить Стиліяну Стоянову, доценту Південно-Західного університету імені Неофіта Рильського, «Литературни образи и стратегии в мига след края на света (опити върху прозата на Юрий Андрухович, Георги Господинов и Вячеслав Пьецух». На основі аналізу романів «Рекреації» Юрія Андруховича, «Природний роман» Георгі Господинова і повісті «Бог у місті» Вячеслава П'єсцуха автор шукає спільні тенденції, характерні для літератури постсоціалістичних країн кінця ХХ – початку ХХІ століття, зосереджуючи свою увагу на відмові від примітивного реалізму, функціях пародії і гротеску в тексті. Другий випуск альманаху відкриває стаття на той час доцента кафедра журналістики та видавничої справи Київського національного університету куль-

тури і мистецтв Сніжани Жигун «На межі двох діб неминуче з'являються люди, що зависають якраз на грані...» (В. Підмогильний): осмислення «нового» часу в українській літературі 1920-х років». Авторка розглядає особливості осмислення «нового» часу і його вплив на художній світ творів письменників неореалістичного («Ланка») та неоромантичного (ВА-Пліте) напрямків; простежує, як, пов'язуючи розірваний плін часу, представники «Ланки» зосереджувалися на порушенні послідовності між минулим і сучасним, і як неоромантики, окрилені революцією, зосереджували увагу на новому часі, звертаючись до легендарного минулого і світлого майбутнього. У цьому ж випуску представлено статтю аспіранта Софійського університету Володимира Колева «Довженковият карнавал і място на магриналния човек след него», в якій йдеться про карнавальні і маргінальні мотиви в творчості Олександра Довженка. Дебютний роман англійської письменниці українського походження Мирини Левицької «Коротка історія українського трактора» (2005 р.) з його баченням української історії ХХ століття і проблеми еміграції із перспективи європейського Заходу розглядає Катерина Чернявська, студентка 5 курсу факультету іноземних мов і літератур університету м. Салерно (Італія). У статті «A short history of tractors in Ukrainian by Marina Lewycka: discovery of Ukraine from the western perspective» детально проаналізовано роль гумору і використання стереотипів у вищезгаданому романі, роль художньої літератури як засобу зближення і взаємопізнання Заходу і Сходу Європи.

Третій номер альманаху також розпочинається зі статті С. Жигун – «“Неназвані міста”: специфіка зображення простору в українській неореалістичній прозі”. У творчості письменників, що входили до “Ланки”, авторка виокремлює три чітко окреслені топоси: село (домінує в Г. Косинки, є у В. Підмогильного, Б. Антоненка-Давидовича), містечко (В. Підмогильний, Б. Антоненко-Давидович), велике місто (В. Підмогильний, Б. Антоненко-Давидович, Є. Плужник, М. Галич). Простежено, як внутрішній пейзаж, що виражає психологічний стан персонажа, стає найважливішим засобом зображення міського простору. Стаття Віталіни Кизиловой, доцента кафедри теорії літератури та компаративістики Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка (далі – ЛНУ ім. Тараса Шевченка), «Специфіка казково-фантастичного моделювання світу в повісті-легенді Б. Харчука „Планетник”» присвячена аналізу синтезу основного і вставного тексту в структурі художнього твору, зокрема повісті і легенди, з використанням казкових і біблійних інтертекстуальних елементів. Ірина Кметь, доцент кафедри українського прикладного мовознавства Львівського національного університету імені Івана Франка (далі – ЛНУ ім. Івана Франка) у статті «Українська есхатологічна апокрифіка: “Лист небесний” у писемній та усній традиції» розглядає апокрифи як ключ до розуміння народного релігійного світогляду, а християнські канонічні образи, запозичені під впливом народної традиції, визначає як етноментальну специфіку. Дарія Лукьяненко, аспірантка кафедри українського літературознавства та компаративістики Житомирського державного університету імені Івана Франка, у статті «Поєма-симфонія «Сковорода» П. Г. Тичини: динаміка образу» на основі аналізу змісту вище згаданої поеми дійшла висновку, що їй притаманні дві тенденції, які як характеризують творчість автора вцілому, так і віддзеркалюють особливості тогочасної доби, тобто образ реального Сковороди з самозаглибленістю і рефлексіями щодо себе та довколишнього світу і революцізацію Сковороди, як того вимагала тоталітарна епоха.

До четвертого випуску ввійшла одна стаття з літературознавчою тематики – «Мала проза О. Кониського: до питання новаторства і формозмістового експерименту» Надії Бойко, старшого наукового співробітника відділу класичної української літератури Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України. Аналізуючи прозовий доробок О. Кониського 80–90-х років, авторка простежила одночасне використання двох різних художньо-стильових парадигм: реалістичної, усталеної і домінуючої у його художньому мисленні, і модерністичної, зокрема нових стильових тенденцій, близьких до імпресіонізму, звернула увагу на розширення жанрових меж його малої прози, зокрема на додавання до композиційної структури оповідань ліричних і публіцистичних авторських відступів.

В п'ятому випуску опубліковано дослідження Л. Терзійської «Някои особености в развитието на неоромантизма в украинската литература». Авторка, аналізуючи основні теоретичні дослідження, присвячені неоромантизму, зокрема статті з часопису «Українська хага», дослідження Лесі Українки, Д. Мережковського, М. Драй-Хмари, зосереджує увагу на місці неоромантизму в українській літературі початку ХХ століття, на дискусії навколо часових

рамок існування неоромантизму в українській літературі, на специфічних ознаках, притаманних українському неоромантизму. «Ідейно-естетична специфіка та деякі мовно-стилістичні паралелі творчості Д. Дебелянова і В. Стуса» – тема статті Наталі Григораш, доцента кафедри слов'янської філології ЛНУ імені Івана Франка, і Тетяни Родікової, магістра зі спеціальності «Болгарська мова та література». Це перша спроба в українському літературознавстві розглянути творчість Дімчо Дебелянова і Василя Стуса у компаративістичному аспекті. Порівнявши поетичний доробок обох поетів, автори помітили схожість літературних прийомів, символіки, образів, мотивів, виокремили спільні риси, які об'єднують проблематику, систему поетичних образів та особливості художньої манери. В статті «Мовчання як елемент жанрово-оповідної гри в прозі Йордана Радичкова» Остапа Сливинського, доцента кафедри польської філології ЛНУ імені Тараса Шевченка, йдеться про роль і функцію форм текстового мовчання в процесі розхитування наративних і жанрових конвенцій, притаманних прозі болгарського письменника-неомодерніста Йордана Радичкова. Владимир Колев у статті «Сексуалност и смърт при Олександр Довженко» досліджує особливості Довженкового наративу через ключові положення філософських досліджень, зокрема «Історія ока», «Еротизм: смерть і чуттєвість» Жоржа Батая, «Історія сексуальності» Мішеля Фуко.

Найчисельнішими в альманасі «Болгарська україністика» є статті з лінгвістичної тематики, їх налічується 9 в першому випуску, 3 – в другому, 7 – в третьому, 5 – в четвертому, 8 – в п'ятому. Мовознавчу рубрику першого випуску розпочинає стаття доцента кафедри слов'янської філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка О. Р. Чмир «Болгари в Україні: історія формування та проблеми функціонування мовного ідіому», в якій розглянуто історію та сучасний стан вивчення мови та культури болгар в Україні, описано формування болгарської етнічної спільноти та мовного ідіому на території України, проаналізовано значення освіти для збереження національної ідентичності. Вплив екстралінгвістичних умов на реактуалізацію тюркізмів у мові сучасного болгарського медійного дискурсу досліджується у статті Ірини Огієнко, молодшого наукового співробітника відділу мистецтва та народної творчості зарубіжних країн Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України. У розвідці проведені історичні і соціолінгвістичні паралелі між медійними дискурсами кінця XIX – початку XX ст. і сучасним, простежене ставлення до тюркізмів на різних етапах розвитку кодифікованої болгарської мови, описані функції реактуалізованих тюркізмів. Про історію зацікавлення болгарською мовою як об'єктом і предметом наукових студій у Львівському університеті та основні етапи розвитку львівської болгаристики розказано у статті «Львівська мовознавча болгаристика в минулому й сьогодні» Ольги Сороки, лектора з української мови Софійського університету імені Святого Климента Охридського. Про українку як галузь наукових зацікавлень славістів-мовознавців ЛНУ імені Івана Франка йдеться у статті «Українська мова в дослідженнях науковців кафедри слов'янської філології Львівського університету» доцента кафедри слов'янської філології цього університету О. А. Албул і старшого викладача тієї ж кафедри О. Я. Лазор. На основі огляду праць, опублікованих в період після Другої світової війни в Львівському університеті, простежено її формування та розвиток. Райна Камберова, головний асистент кафедри слов'янського мовознавства Софійського університету імені Климента Охридського, присвятила свою публікацію десятиріччю від смерті Юрія Шереха-Шевельова, подавши біографію вченого і описавши його основні напрацювання в галузі мовознавства, літературознавства і критики. Павлина Мартинова-Іванова, аспірантка Софійського університету, написала статтю про дієприкметникові конструкції, що функціонують в українському художньому тексті, зокрема в повісті Ольги Кобилянської «У неділю рано зілля копала» (Київ, «Веселка», перше видання, 1909 р.) і виокремила тенденції їх перекладу на болгарську мову, використовуючи переклад Христо Ралева «В неделя рано билки брала» (Софія, «Народна култура», 1981 р.). Стефан Узунов, аспірант Софійського університету, в статті «Суржик на границата на українско-руския езиков контакт (от полuezичието до обезкултурияване)» розглядає культурно-психологічні аспекти суржика і його вплив на українське суспільство. У статті Олесі Палінської, наукового співробітника Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою НУ «Львівська політехніка», розглянуто основні принципи, закладені в основу організації навчального процесу на заняттях з української мови як іноземної, і проблемні моменти, на які слід звертати увагу викладачам. На основі аналізу лінгводидактичної літера-

тури здійснено систематизацію основних принципів і підходів у викладанні і вивченні мови як іноземної, запропоновано способи їх оптимізації. У дослідженні «Методика викладання української мови як іноземної: аналіз термінологіки крізь призму формування науки» Оксани Туркевич, асистента кафедри українського прикладного мовознавства ЛНУ імені Івана Франка, встановлено основні етапи розвитку методики викладання української мови як іноземної і розглянуто розвиток фахової мови цієї науки.

До другого випуску альманаху ввійшли статті П. Мартиної-Іванової про дієприслівники в українській і болгарській мовах, що утворюються від неперехідних дієслів; Р. Камберової – про проблеми передачі назв деяких українських міст болгарською мовою й основні способи їхньої передачі. Володимир Пілецький, доцент кафедри української мови ЛНУ імені Івана Франка, розглядає термінотворчу діяльність Василя Сімовича в світлі актуальних проблем українського термінознавства, зокрема національномовну специфіку назви наукового поняття і її зв'язок із семантичними й прагматичними вимогами до терміна, співвідношення питомого й запозиченого в сучасній термінології, взаємодію загальної й спеціальної лексики на сучасному етапі розвитку української літературної мови.

У третьому випуску «Болгарської україністики» Наталя Пілецька, доцент кафедри іноземних мов Львівської державної фінансової академії, у статті «Ікономическата термінология като обект на изследване в началото на XXI век» розглядає лексичний склад сучасної чеської економічної термінології, з'ясує вплив зовнішніх і внутрішніх чинників на формування названої групи лексики, аналізує сучасні тенденції розбудови чеської економічної терміносистеми. Мая Радичева, головний асистент Софійського університету, у статті «Семантика vs. синтаксис в старочешки. За значението на творителния падеж, което напомня на краля и епископа, че не са вечни» описує особливості вживання орудного відмінка в давньочеській мові. Дослідження А. Стаменової «Ролята на твореца в изграждането на книжовния език: П. Р. Славейков и Т. Г. Шевченко» присвячене аналізу особливостей використання лексичних і фразеологічних засобів у творах П. Р. Славейкова та Т. Г. Шевченка, а також описові впливу обох письменників на розвиток болгарської та української літературної мови. В розвідці Аліси Трендафілової «За някои аспекти на фактора статус в речевата акомодация» розглянуто сучасну теорію акомодатії і деякі основні аспекти соціального статусу мовця, що мають відношення до емпіричних досліджень стратегій мовленнєвої акомодатії, які застосовують носії болгарської мови. Стефан Узунов у статті «Езикова ситуация в Украйна» розглянув питання функціонування української та російської мови на території України, простежив розвиток соціолінгвістичних термінів «диглосія» та «білінгвізм», історію використання української та російської мови та появу мовного феномену «суржика». В статті Інни Царалунги, доцента кафедри української філології Хмельницького національного університету, проаналізовано графіко-орфографічну систему Вижівської актові книги XVII століття, прослідковано історію створення документу, визначено його структурні особливості, графічні і правописні тенденції давньоукраїнських текстів, представлених у книзі, засвідчено варіативність вживання літер, обумовлену традиційним і новим правописом у межах тогочасного письмового узусу. Жанна Янковська, доцент кафедри культурології та філософії Національного університету «Острозька академія», у статті «Визначальні семантично-стильові вектори фольклоризму української літературної прози першої половини XIX століття» розглядає терміни «фолклоризм» і «фольклорна література», питання рецепції фольклору, його поетики та інших засобів у літературну прозу 30–60-х XIX ст.

В четвертому випуску опублікована стаття С. Узунова «Езикът на религията в Украйна», присвячена мові богослужінь в різних конфесіях України. С. Узунов дійшов висновку, що мовна ситуація в релігійній сфері суспільного життя в Україні на початку XIX ст. є не просто чинником, що впливав на мовну поведінку соціуму, а результатом конкретних подій. Богдан Сокіл, доцент кафедри прикладного мовознавства ЛНУ імені Івана Франка, у статті «Іван Жуковский про місце руської (української) мови серед інших слов'янських» описує фонетичні особливості руської мови, які виокремлюють її серед інших слов'янських мов, звертаючи увагу на вплив розмовної мови на становлення літературної. Дослідження Тетяни Семашко, викладача кафедри сучасної української мови КНУ імені Тараса Шевченка, стосується лінгвістичних аспектів вивчення стереотипу як культурно-мовного феномена у сучасному мовознавстві. Авторка висвітлила його сутність, структуру, подала типологізацію та описала механізми створення культурно-мовного стереотипу. Світлана Лавріненко, док-

торант кафедри сучасної української мови КНУ, аналізуючи культуроправову інформативність українських народних пісень обрядового, родинно-побутового, соціально-побутового циклів, розглядає характерні для носіїв фольклору світоглядні настанови, робить висновки про особливості національної поведінки, різнобічно описує ментальні стереотипи. Стаття О. Сороки присвячена неологізмам, що з'явилися у болгарському медійному просторі під впливом українських подій 2013–2014 рр., у ній зафіксовані найновіші слова та їх значення, що потрапили та функціонують у болгарській мові найновішого періоду.

П'ятий випуск відкриває стаття А. Стаменової «Історія формування назв української народності і мови», в якій йдеться про походження назв різних територій, які населяли українці, – Русь, Малоросія, Україна. С. Узунов дослідив мовну ситуацію в Україні в сфері освіти. Р. Камберова в своїй розвідці «Медийни примери за реч на омразата в руските меди, свързани със събитията в Украйна от 2014 година» проаналізувала слова, які активно використовуються в російському медійному дискурсі для ведення інформаційної війни, такі як «хунта», «фашисти» і похідні від нього «укрофашисти», «бандерофашисти», українські євреї, Новоросія. Ева Сятковська у статті «Majdan, czyli ile treści kryją dzieje jednego słowa» («Майдан, або скільки змісту ховається в одному слові») розглядає етимологію походження слова «майдан», зміну значення цієї лексеми в східнослов'янських мовах, два етапи запозичення лексеми «майдан» в українську мову через посередництво польської мови в XVII і в XXI ст., символічне значення слова «майдан». О. Албул і О. Сорока розглянули наслідки іншомовних впливів у болгарській мові у фонологічному аспекті. Оксана Костюшко охарактеризувала тематичні словники в українській лексикографії, описала історію їх виникнення, сучасний стан і особливості тематичної лексикографії. О. Сорока описала болгарсько-українські і українсько-болгарські словники, видані на початку XXI століття, зокрема «Українсько-болгарський розмовник» (2012), укладений О. С. Талановим, «Українсько-български речник» (2013), упорядкований Пенкою Киневою, «Украинско-български разговорник. Фрази. Думи. Коментари» (2015), укладений О. Сорокою, Б. Соколом, О. Албул, «Българско-украински речник на новата европейска лексика от края на XX – първите десетилетия на XXI век» (2015), упорядкований Е. Стояновою та ін. О. Р. Чмир в статті «Ритуальне слово і жест у семантиці старослов'янської та давньоруської лексики права» розглядає семантичні мотивації, на основі яких сформувалися значення лексики права, особливу увагу приділяючи словам, в яких значення, пов'язані з правом, розвинулися на основі попередніх значень, пов'язаних з певними ритуальними діями.

На третьому місці за чисельністю публікацій стоїть фольклористична і етнологічна тематика. В п'яти номерах «Болгарської україністики» представлено 11 публікацій. Життєвому і науковому шляху Н. С. Шумади з нагоди її 80-річного ювілею присвятила своє дослідження І. Горбань, старший науковий співробітник Музею етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАН України. Галін Георгієв описав функції обрядовості на день Св. Георгія в повсякденному житті болгар села Чушмелій (Криничне) Болградського району Одеської області, порівнявши обряд, що проводився 100 років тому з тим, що проводиться зараз. І. В. Грищенко, доцент кафедри фольклористики КНУ, в статті «Латеральне мислення трікстера у фольклорних казках-анекдотах пошехонців» на матеріалі казок та анекдотів, в яких у ролі дурнів виступають представники іншої етнічної групи, аналізує те, як герої-трікстери застосовують латеральне мислення для досягнення своєї мети. О. П. Івановська, завідувач кафедри фольклористики КНУ, присвятила свою статтю дослідженню фольклору як суб'єктно-образної системи на основі аналізу її сутнісних категорій – суб'єктності етносу, соціуму, індивіда; семіосфери фольклору; трансмісії сучасного смислу; наративу як функції фольклорного тексту. Тanya Маганова здійснила історіографічний опис досліджень, пов'язаних з болгарською проблематикою і проведенням болгарсько-українських паралелей в області етнології, етнографії і фольклористики, що проводилися в Україні і Болгарії на початку XXI ст. В. В. Панталієнко, доцент кафедри культурології Національного університету біоресурсів і природокористування, розглянула основні тенденції розвитку української музичної культури XX – початку XXI століття і дійшла висновку, що музичний процес цього періоду характеризується поєднанням традиційного і нового, а також для нього важливим є спірання на національне фольклорне підґрунтя. Стаття Лідії Гайдученко присвячена описові українських традиційних зимових свят, звичаїв та обрядів в контексті їхнього загальноєвропейського походження та християнських традицій. Т. Маганова у статті «Комунікаційні

пространства на українците в Бґларґя в началото на ХХІ век» описала формування української спільноти в Бґларґії, діяльність їхніх організацій і товариств, таких як «Мати Україна» (Софія), «Діаспора–Україна» (Бургас), «Добруджа–Україна» (Добрич), «Український дім» (Сілістра), українсько-бґларґське товариство «Пловдив» (Пловдив), «Чорноморіє» (Варна), молодіжне об'єднання української спільноти «БУКІ», збереження культурної спадщини, друковані видання, святковий календар. Ірина Мельничук, доцент кафедри української філології Маріупольського державного університету, присвятила свою розвідку дослідженню проблеми спорідненості української та бґларґської історичної пісенності у фольклористичних студіях Івана Франка. В статті Ірини Огієнко аналізується етнографічно-фольклорна збиральницька та дослідницька діяльність Михайла Драгоманова в дослідженнях українських вчених 90-х рр. ХХ – початку ХХІ ст. О. Лазор охарактеризувала навчальну дисципліну «Бґларґський фольклор» для студентів-бґларґистів ЛНУ імені Івана Франка: його мету (ознайомити студентів із фольклором бґларґ в зв'язку з історичними явищами і подіями та висвітлити його роль у формуванні народних світоглядних засад), завдання, перерахувала тематичні групи, що ввійшли до програми даної навчальної дисципліни, описала їх.

Історична тематика представлена восьмома статтями. У статті Валерія Власенка, доцента кафедри історії Сумського державного університету, йдеться про історію виготовлення і встановлення пам'ятника на могилі М. Драгоманова в Софії. Інша його розвідка присвячена першій хвилі міжвоєнної української політичної еміґрації до Бґларґії. Розвідка Ігоря Данилевського, завідувача кафедри ідей і методології історичної науки Національного дослідницького університету «Вища школа економіки», присвячена проблеми прочитання мініатюр Радзивилівського літопису. Ірина Магрицька, доцент кафедри української мови та літератури Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, у статті «Новітній міф про події 1932–1933 рр. у світлі фактів з українсько-російського прикордоння» на основі свідчень очевидців Голодомору з Луганської області, в яких домінували розповіді про виїзд або похід за продуктами в місцевості, де не було голоду, доводить ґеноцид саме українського селянства. Про витоки наукової школи М. Драгоманова йдеться у статті А. Якимової, про маркетингові стратегії протестантського книговидання України – в статті Максима Балаклицького, доцента кафедри журналістики ХНУ імені В. Н. Каразіна. Цветан Радулов, Драгомир Томов, Герґана Колева, архівісти Наукового архіву БАН, описали документальну спадщину М. Драгоманова, що зберігається в архівах БАН. Про діяльність М. Драгоманова в суспільно-політичному житті України в 70–90-х рр. ХІХ ст. та значення його публіцистики за кордоном йдеться в статті П. Мартинової-Іванової.

До рубрики «Методика» ввійшло 4 статті. Одна з них – Лесі Пілецької «З досвіду вивчення творчості Богдана Лепкого в курсі української літератури», в якій проаналізовано основні літературознавчі досягнення в царині дослідження творчої спадщини Б. Лепкого, запропоновано методичні прийоми і розробки уроків, спрямовані на глибоке пізнання творів письменника, усвідомлення їх місця і значення в українському літературному процесі. В статті «Концепція посібника з української мови як іноземної: країнознавчий аспект» Олега Качали, викладача кафедри іноземних мов НУ «Львівська політехніка», розглянуто проблематику, пов'язану з викладанням матеріалів з країнознавства під час занять з української мови як іноземної, коротко описано концептуальну схему подачі цього матеріалу в посібнику з країнознавства, наведено фрагмент з майбутнього посібника «Місто Лева» з завданнями і коментарями. Наталія Місник, доцент кафедри україністики Національного медичного університету імені О. О. Богомольця, в статті «Сучасні освітні парадигми формування дискурсивної компетентності студента вищої школи в Україні» презентувала курс «Українська мова (за професійним спрямуванням)», який спрямований на те, щоб дати цілісне уявлення про фахову мову в системі літературної мови, визначити її функції, склад і специфічні ознаки, забезпечити студентів знаннями для практичної роботи зі спеціальними текстами, розв'язання труднощів слово- і терміновживання в сучасному дискурсі. О. Палінська у статті «Художні тексти у процесі вивчення іноземної мови: комунікативний аспект (на матеріалі творів Т. Шевченка)» розглядає соціолінгвістичні принципи вивчення іноземної мови і обґрунтоває доцільність вивчення класичних літературних творів на початковому етапі вивчення мови.

Рубрика «Теорія і практика перекладу» представлена трьома статтями: Р. Камберової і А. Стаменової – про огляд перекладів української літератури з початку ХХІ ст. до сьогодні.

ні; Тараса Малковича – про перекладацькі стратегії, націлені на створення субтитрів, які б не лише стисло передавали суть реплік актора, а й адекватно ідентифікували емоційні риси мовця; Лілії Желевої – про форми активного дієприкметника теперішнього часу, пасивного дієприкметника минулого часу та предикативні форми на -но і -то в українській мові в книзі М. Зарудного «На білому світі» (1967; «По белия свят» (1973, пер. П. Киневої).

Окрема рубрика присвячена огляду захищених дисертацій і дипломних робіт студентів спеціальності «Українська філологія» Софійського університету. Сюди ввійшли публікації І. Іванової про футбольну термінологію в сучасній українській мові; Д. Мітевої – про світові антиутопічні образи і дифузію простору в романах І. Кратохвіля і Ю. Андруховича; С. Іванової – про постмодерністський роман І. Карпи «Перламутрове порно»; М. Луліної – про діяльність М. Драгоманова в Болгарії.

Рубрика «Студентські розробки» представлена І. Владевої про болгарське порівняльне літературознавство в працях проф. І. Шишманова; С. Іванова – про проф. І. Шишманова як представника позитивізму в болгарській історіографії; М. Касирової – про життєвий шлях М. Дринова (1838–1906); К. Аневої – про взаємодію між словом і малюнком в ранній творчості Тараса Шевченка.

Окрему рубрику «Особистості. Річниці» відведено для біографічних статей про українських і болгарських вчених. До неї ввійшли статті про І. А. Стоянова, О. А. Албул, О. Р. Чмир, І. С. Свенціцького, М. Д. Малярчука (О. Сороки), В. Драгулеву (Р. Камберової), а також для публікацій про річниці важливих для славистичного життя явищ (А. Стаменової, П. Мартинової-Іванової «Пятнадцять років викладання української філології в Софійському університеті імені Св. Климента Охридського», Р. Камберової «35 років від заснування спеціальності “Болгарська мова та література” у Львівському національному університеті імені Івана Франка», «40 років від заснування спеціальності „Болгарська мова та література” в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка»).

В кінці альманаху зазвичай подають рецензії, їх чотири. В альманахах опубліковано три рецензії О. Сороки – на «Історію Болгарії» В. Чорнія; підручник «Українська мова як іноземна. Елементарний /основний рівень А1-А2» О. Палінської, О. Туркевич; українсько-болгарський словник П. Киневої і одна А. Стаменової – на колективну монографію «Історія України» (Санкт-Петербург, 2015).

В останніх випусках «Болгарської україністики» з'явилася рубрика «In memoriam», в якій надруковані повідомлення про Н. С. Шумаду (1926–2013), І. А. Стоянова (1935–2016), В. А. Моторного (1929–2015), С. Юзефовича (1915–2015). П'ятий випуск урізноманітнений есеїстикою С. Стоянова «Роздуми в одній електричці», написаною понад десять років тому.

Мови, якими опубліковано більшість статей – болгарська і українська, декілька статей є англійською і російською, одна – польською. В березні 2016 р. вийшов спецвипуск альманаху «Болгарська україністика», до якого ввійшли тексти доповідей, виголошені на Міжнародній науковій конференції «Шевченково утро» («Шевченківський ранок»), присвяченій 200-річчю з дня народження Тараса Шевченка, що відбулася 19–20 березня 2014 року в Софійському університеті імені Климента Охридського. Назву конференції вибрано не випадково, адже рівно 100 років тому в Софійському університеті вже проходила конференція з одноіменною назвою. Спецвипуск розпочинає стаття Л. Терзійської про місце творчості Т. Г. Шевченка в курсі української літератури в Софійському університеті. Ця стаття є однією з найновіших літературознавчих праць про життя і творчість Т. Шевченка, що написані болгарськими науковцями. У ній йдеться про вивчення творчості Т. Шевченка студентами Софійського університету, представлення її в наукових розробках викладачів та в курсах їх лекцій. Також авторка виокремлює низку питань, пов'язаних з рецепцією творчості Шевченка в Болгарії, його впливом на творчість митців Болгарії та подібність їх поглядів. Ольга Сорока у статті «Роль творчості Тараса Шевченка в процесі викладання і засвоєння української мови як іноземної (на основі болгаромовної студентської аудиторії)» викладає свої спостереження про позитивний вплив творчості Шевченка на оволодіння українською мовою студентами-україністами Софійського університету. Ролі творця в становленні літературної мови присвячена розвідка А. Стаменової, в якій проаналізовано особливості використання лексичних і фразеологічних засобів у творчості Петка Славейкова і Тараса Шевченка, визначено спільні і відмінні риси в їхній літературній творчості, охарактеризовано їх вплив на розвиток болгарської та української

літературної мови. Про переклади творів Тараса Шевченка на болгарську мову йдеться у статті Р. Камберові. Зацікавленість у перекладах творчості Шевченка, розпочата в 1863 р. Райком Жинзифовим, продовжена Л. Каравеловим і Петком Славейковим, І. Белчевим, А. Іхчєвим, посилилася в 20-х рр. ХХ ст. і активно продовжилася після 1939 р. (Л. Стоянов, Б. Райнов). Важливе місце серед перекладачів Тараса Шевченка на болгарську мову посідає Димитир Методієв, його переклади видано трьома окремими книгами. Шевченко ще не перекладений повністю на болгарську мову, і авторка сподівається, що майбутні перекладачі продовжать перекладати Шевченкову поетичну і прозову творчість. Про документальні сліди впливу Шевченка на болгарських письменників і науковців, зокрема на Л. Каравелова, І. Вазова, Т. Влайкова, І. Шишманова, М. Арнаудова, Б. Пенєва та ін., знайдені серед матеріалів, що зберігаються в Науковому архіві БАН, підготували статтю Г. Колева, Д. Томов, Ц. Радулов. Традиції відзначення річниць Тараса Шевченка в Болгарії описав С. Узунов, виділивши ювілейні річниці і події, що їм були приурочені, зокрема вихід тієї чи іншої статті про Шевченка або його творчість, перекладу поезії, вихід збірки, відзначення шевченківських днів у Болгарії тощо, починаючи з другої половини ХІХ століття до сьогодні, зокрема згадавши й заходи з нагоди 200-ліття з дня народження, зокрема про конференцію «Шевченківський ранок», виставку «Тарас Шевченко і Болгарія», представлену спершу в Софії, а потім в Пловдиві, Бургасі і Русє, садіння дуба в міському парку м. Добрича, а також біля пам'ятника Т. Шевченку в Софії. Стаття П. Мартинової-Іванової присвячена описові життя та діяльності Симєона Русакієва, одного з найвідоміших дослідників творчості Тараса Шевченка в Болгарії. Про роль Михайла Драгоманова і його родини в збереженні пам'яті і творчого спадку Тараса Шевченка (на основі матеріалів з архіву М. Драгоманова та І. Шишманова, що зберігаються в Науковому архіві БАН) написала А. Якімова. Про внесок Українського наукового інституту у Варшаві у справу Тараса Шевченка і зв'язок Інституту з Болгарією йдеться у статті вищезгаданої авторки Антоніни Якімової в співавторстві з Р. Василєвим. Зокрема, прослідковано історію, дослідницьку і видавничу діяльність Українського наукового інституту в Варшаві і його внесок в розповсюдження української літератури і культури, зокрема творчості та ідей Т. Шевченка. Завершує спецвипуск видання «Болгарська україністика» стаття О. Качали «Дослідження творчості Тараса Шевченка в Хорватії. Хорватські переклади Шевченка», де йдеться про проникнення творчості Шевченка в Хорватію, про розвиток хорватського шевченкознавства з середини ХІХ ст. до сьогодні, переклади поетичних творів Кобзаря на хорватську мову, зроблені в ХІХ–ХХ ст.

¹ Болгарська україністика: алманах. – Софія, 2012. – Брой 1. – 193 с. – URL: http://www.bgukrainistika.com/widgets/Filemanager/uploads/anon/ALMANAH_2012_1.pdf (дата звернення: 15.03.2016).

² Болгарська україністика: алманах. – Софія, 2012. – Брой 2. – 222 с. – URL: <http://www.bgukrainistika.com/widgets/Filemanager/uploads/anon/ALMANAH2.pdf> (дата звернення: 16.03.2016).

³ Болгарська україністика: алманах. – Софія, 2013. – Брой 3. – 279 с. – URL: http://www.bgukrainistika.com/widgets/Filemanager/uploads/anon/Almanah_3.pdf (дата звернення: 17.03.2016).

⁴ Болгарська україністика: алманах. Софія, 2014. – Брой 4. – 112 с. – URL: <http://www.bgukrainistika.com/widgets/Filemanager/uploads/anon/Almanah.pdf> (дата звернення: 17.03.2016).

⁵ Болгарська україністика: алманах. – Софія, 2015. – Брой 5. – 166 с. – URL: http://www.bgukrainistika.com/widgets/Filemanager/uploads/anon/Almanah_5.pdf (дата звернення: 19.03.2016).

⁶ Болгарська україністика: алманах. – Софія, 2014. – Спеціально издание. – 82 с. – URL: http://www.bgukrainistika.com/widgets/Filemanager/uploads/anon/Sbornik_RED.pdf (дата звернення: 23.03.2016).

⁷ Камберова Р. Алманах «Болгарська україністика». Презентація // Драгоманівські студії. Матеріали шостої та сьомої міжнародних наукових конференцій / упор. А. Якімова. – Софія: Бетапринт – Петрови и Сие, 2013. – С. 169–173.

⁸ Узунов Ст. Болгарська університетська україністика в інтернет-просторі // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – Вип. 56. – Ч. 2. – С. 85–90.

⁹ Якімова А. Спеціальності «українська філологія» у Софійському університеті – 15 років // Українознавство. – 2012. – № 2. – С. 220–221.